

tečaja. Težko smo računili, moč nas je zapuščala, dolgo smo počivali in nazadnje še razočaranje. A na prejšnjem 16. decembra 1911 smo dospeli na tečaj. Nahaja se na prostorni, trdi, gladki ledeni planoti v višini 3200 m. Ta najjužnejša točka zemlje je obdana od neizmerne ledene ravnine, oko nima nobene opore, okoli in okoli ledena puščava. Ob našem prihodu je vladala na tečaju smrtna tišina, mir kakor v grobu nas je obdajal, zares svečan sprejem.

17. decembra smo zgradili malo hišico iz snega in ledenih plošč, imenovali smo jo „tečajni dom“, okrasili jo z norveško zastavo. Od prezimovališča do tečaja smo prehodili 1400 km, na dan 25 km (jako veliko). Sveti večer smo praznovali v neposredni bližini tečaja, suhor je bil dodatek k navadni hrani in vendar veliko veselje. Nazaj grede nismo izgubili nobenega dne, tudi na Božič nismo počivali, ob vsakem vremenu smo nadaljevali pot. Dne 25. januarja 1912 (torej ravno pred tremi meseci) smo dospeli v „Zaliv kitov“, vsi zdravi, skoro bolj rejeni kakor pred odhodom; na poti proti tečaju pa tudi nismo bili okusili niti kapljice alkohola. Jestni smo imeli ves čast dosti. Tudi psi so bili jako močni in tako malo sestradani,

da niso več marali mesa tulnjev. Umiti se pa na potovanju seveda nismo mogli, tudi obriti ne; a obriti smo morali biti, ker sicer nam je viselo celo breme ledenih sveč od obrazov, zato smo imeli posebno pripravo za striženje; tudi klešče za izdiranje zob smo imeli s seboj, in ravno na tečaju so mojemu tovarišu prav dobro služile (malenkosti sicer, a ravno te nas spominjajo, kako natančno premišljeno mora biti vsako tako podjetje).

Uspeh mojega potovanja pripisujem v prvi vrsti pogumu vrlih mojih tovarišev, potem pa okoliščini, da so prišli psi popolnoma zdravi v Antarktiko. Za prehod čez ekvator smo jim bili napravili pri kočah dvojno streho z razdaljo par centimetrov, da je zrak lahko cirkuliral in jim donášal hlad. Vrhutega smo pokrili streho z debelo plastjo blaga za jadra.

Vsakdo počiva po prestanih bojih; ne tako najbrže Amundsen. Ko izvede nove priprave, odjadra po Pacifiku v Beringovo cesto, gre do Novosibirskih otokov, se da okleniti od ledu, posnema v tem Nansen, pride morebiti čez severni tečaj, sicer ga pa namerava doseči s sanmi, raziskuje arktične pokrajine; zgoditi se utegne, da pripelje slavna „Fram“ v domovino moža, ki je skoro na enem potovanju obiskal oba tečaja.

Naše slike.

Poljski slikar St. Grocholski je naslikal prizor iz narodnega življenja. Nevesto odpeljejo iz domače hiše. Slovo od mladosti je težko, mati joka pri mizi, bratci in sestrice gledajo, kam jim odpeljejo sestro.

Ženski studij se vedno bolj širi. Imamo že profesorice, doktorice, odvetnice, županje, poslanice... Precej se ženske bavijo z medicinskim studijem, zlasti v Ameriki. Slika na str. 173 nam nudi pogled v secirno dvorano, kjer se uče medicinke anatomije. Boj za obstanek pač sili tudi deklice, da se usposobijo za samostojne poklice, in ravno medicinski poklic, ki sicer zahteva trdnih živcev in obilo pridnosti, je morda bolj primeren za žensko, kot marsikateri drugi.

Nesreča na Stolu. Velika nesreča se je dogodila letošnji veliki teden na Stolu. Dr. Cerkl, profesor zemljeznanstva na prvi državni gimnaziji v Ljubljani, je šel z več dijaki na Stol. Bilo je nekaj toplih dni, a hipoma se je vreme izpremenilo. Pomladne hribolazce je zalotila burja. Dr. Cerkl je padel s strmega brega in se ubil. Z največjo težavo so došli dijaki v Prešernovo kočjo. Rešilna ekspedicija vojakov in turistov jih je spravila z gore. Naša slika na str. 193 nam kaže vrnitev z gore. Enega dijaka, ki si je zlomil nogo, peljejo.

Z uprav mrzlično naglico tekmujejo razne države med seboj v gradnji vojnih ladij. Najnovejši tip, takozvani „dreadnoughti“, so postali že ogromni velikani. Prvi avstrijski dreadnought „Viribus unitis“ je že skoro izvršen, drugega „Tegetthoffa“, so izpustili v morje dne 21. marca t. l. v Trstu. Vsak ima po 20.500 ton

s 25.000 konjskimi silami in hitrostjo 40,7 km na uro. Dolga je ladja 151 m, široka 27 m, pod morje sega 8,2 m. Topovi so nameščeni v štirih jeklenih stolpih, ki stoje v srednji črti ladje; v vsakem so trije veliki topovi, ki so tako postavljeni, da lahko vseh dvanajst topov hkrati strelja na vse štiri strani. Manjših topov je pa čez trideset razpostavljenih po ladji, ki ima tri cevi za lanciranje torpedov pod vodo. Slovesnosti v Trstu se je udeležil prestolonaslednik nadvojvoda Franc Ferdinand s prvimi dostojanstveniki države.

V aeroplanu hoče preleteti Atlantski ocean neki francoski zrakoplovec. Slika na str. 196 nam kaže vožnjo čez morje v zrakoplovu.

Vojna med Italijo in Turčijo je svoje lice nekoliko izpremenila. Ker Italijani vidijo, da Tripolisa še dolgo ne bodo zasedli, hočejo izzvati posredovanje drugih držav. Zato so napadli Dardanele, to važno morsko ožino, ki je prepovedana za prehod vojnih ladij. Skoz Dardanele se razvija ves trgovski promet s Carigradom in s Črnim morjem, in pri tem trgovskem prometu so interesirane skoro vse evropske države, zlasti Rusija in Avstrija. Italijani so napadli turške utrdbe ob izhodu Dardanel. Turki so seveda odgovorili s topovi in položili mine v morje. Vsled tega je trgovina pretrgana. Zdi se pa, da bodo Italijani dobili drugačen odgovor od vevlasti, nego so ga nameravali. Vsaj to je gotovo, da napad na Dardanele ni povzdignil italijanskega ugleda, Turkom je pa dvignil pogum, kajti eno oklopno križarko italijansko so turški strelji naredili nesposobno za boj, in laško brodovje se je umaknilo. Zdaj nadlegujejo Italijani maloazijsko obrežje, kateremu so pretrgali kabelske zveze.

